

Motion till riksdagen 2005/06:L309

av **Gudrun Schyman (-)**

Instiftande av samlevnadsbalk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att avskaffa äktenskapsbalken.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag på ny samlevnadsbalk som reglerar samlevnadsförhållanden där såväl kön som sexualitet är ovidkommande och där parternas skyldigheter och rättigheter regleras oavsett parternas inbördes relationer.

Inledning

Juridiskt och ekonomiskt skydd är något som alla människor som har en gemensam ekonomi genom samlevnad borde ha möjlighet att med statens hjälp reglera medelst en god lagstiftning. Den nuvarande lagstiftningen, äktenskapsbalken skyddar endast heterosexuella par som väljer att ingå äktenskap. I dess nuvarande form är alltså lagen sammankopplad med kön, sexuell läggning och heterosexualitet. Sexuell läggning är en privat sak och staten bör inte sammanblanda människors romantiska och sexuella relationer med behovet av reglering av rättigheter och skyldigheter vid samboende, oavsett inbördes relationer. I stället bör en ny samlevnadsbalk instiftas som genom registrering reglerar juridiska skyldigheter och rättigheter när parterna själva har bedömt att de är i behov av en sådan reglering.

Föråldrad äktenskapsbalk

Följande står att läsa i början av kapitel 1 i äktenskapsbalken:

Äktenskap ingås mellan en kvinna och en man. De som har ingått äktenskap med varandra är makar. Makar skall visa varandra trohet och hänsyn. De skall gemensamt vårda hem och barn och i samråd verka för familjens bästa. Makar skall fördela utgifter och sysslor mellan sig.

Fel! Okänt namn på

Äktenskapsbalken inkluderar endast relation mellan man och kvinna. Inbyggd finns alltså en värdering och en norm om hur människor bör leva. Denna norm bärande struktur är både diskriminerande och otillräcklig. Den utestänger homosexuella från att ingå äktenskap och signalerar samtidigt att man i lagen värderar heterosexualitet högre än annan sexuell läggning.

Vidare har lagstiftaren ambitionen att reglera hur makarna förhåller sig till varandra. I lagen står att makarna skall visa trohet och hänsyn, dela ansvar för barn och hem samt fördela sysslor mellan sig. Frågan är varför lagstiftaren tar upp förhållanden mellan makar som staten inte har möjlighet att se till att det efterlevs. Staten visar inget intresse för huruvida människor i Sverige är otrogna efter de ingått äktenskap eller att många skaffar barn utanför äktenskapet. Äktenskapsbalken har en ambition som inte stämmer överens med statens intressen eller människors livsval.

Det bör naturligtvis stå människor fritt att manifesteras sina sexuella relationer och kärleksrelationer inom religiösa samfund eller på annat sätt som människor själva väljer. Detta bör inte ha något med staten att göra. Eventuella äktenskapshinder kan regleras på annat sätt.

Behov av reglering av samlevnad oberoende av kön och sexualitet

Vi vet att människor i alla tider så väl som i dag har levt och lever i olika konstellationer på grund av ägarförhållanden m.m. Detta har inget med kön eller sexualitet att göra. Dessa människor saknar i dag möjlighet att reglera sin samlevnad genom äktenskapsbalken eftersom denna lag vars rättsverkningar främst gäller ägande har sammanblandats med människors privata livsval gällande kärleksrelationer och sexuella relationer. Detta behov av lagstiftning är inte nytt och har i och för sig inget med kunskap om HBT-rättigheter eller behov att göra.

Det är inte ovanligt att personer bor tillsammans på grund social gemenskap eller på grund av olika yttre skäl. Det kan vara vänner, syskon eller förälder och barn som valt att leva tillsammans eller människor som samlever på grund av ekonomiska orsaker i kollektiv eller genom att man driver jordbruk eller liknande verksamhet tillsammans.

Det finns därför ett tydligt behov av en lagreglering som främst handlar om parternas egendomsförhållanden. Lagen skall tydliggöra vad som gäller dem emellan och reglera parternas rättigheter och skyldigheter gentemot varandra. En sådan lagstiftning i form av en samlevnadsbalk skulle göra äktenskapsbalken umbärlig.

Förslag till riksdagsbeslut

Mitt förslag är således att äktenskapsbalken på grund av ovanstående skäl avskaffas och att den ersätts av en samlevnadsbalk. Regeringen bör därför

Fel! Okänt namn på

snarast lägga fram förslag på ny samlevnadsbalk som reglerar samlevnadsförhållanden där såväl kön som sexualitet är ovidkommande och där parternas skyldigheter och rättigheter regleras oavsett parternas inbördes relationer. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2005

Gudrun Schyman (-)